

Regeringen måste säga nej till naturvårdsverkets förslag att öppna 200 mil skoterleder i fjällen, skriver universitetslektor Ingemund Hägg, Uppsala.

Nej till 200 mil skoterleder

Sedan 1976 gäller en lag som reglerar bla snöskoterkörning. Inom de delar av fjällområdet som regeringen bestämmer ska sådan körning vara förbjuden. Dock kan regeringen medge undantag för körning "i räddningstjänst eller viss näringsutövning eller när det annars föreligger särskilda skäl". Regeringen kan också låta i ex-länsstyrelsen medge sådana undantag. Naturvårdsverket har nu föreslagit regeringen tillämpningsföreskrifter som inger starka betänkligheter. Kommer lagens syfte verkligen att tillgodose?

Förslaget till förbudsområden förefaller bra. Det rör sig om områden i fjällen där starka skäl talar för att de undantas från snöskotertrafik. Enligt gällande reglementen är nationalparkerna redan nu undantagna från motorfordonstrafik. Stora delar av fjällområdet hamnar dock utanför generellt förbud. Vissa restriktioner gäller även där: så är körning förbjuden på nötkött skogsmark med plant- eller ungskog.

Undantagen

Naturvårdsverket föreslår en del undantag i förbudsområdena. Det är rimligt att undantag görs för tjänsteutövning av läkare, veterinärer, brandmän, polis, fjällräddning. Likaså att man undantar körningar i samband med utövande av jordbruk, skogsbruk, renskötsel. Man föreslår också generellt undantag för personer som är fast boende inom förbudsområdena. Här borde man i stället valt linjen att ge dispens efter ansökan eller gjort som i det nyligen framlagda norska lagförslaget: undantaget ska endast gälla körning mellan bostaden och väg/järnväg.

Vidare föreslås att "om särskilda skäl föreligger" ska länsstyrelsen kunna göra undantag för tex enskilda personer i fjällbefolkningen som har jakt- och fiskerätt inom förbudsområdena. Det vore rimligt om dispenser grundas på en verklig behovsprövning. Här kunde det varit stopp för undantag. Genom en vettig tolkning av "särskilda skäl" borde ingen som verkligen har anledning att för sin näringsutövning eller boende köra skoter i förbudsområdena komma att uteslutas. Men tyvärr gör naturvårdsverket inte halt här.

200 mil skoterleder

Efter diskussioner med berörda länsstyrelser föreslår man närmare 200 mil skoterleder inom förbudsområdena. Leder som ska vara öppna även för nöjestråfik. Så här resonerar man: "Verket har vid diskussioner med berörda myndig-

heter utgått ifrån att sådana leder skall etableras i områden där skotertrafik av betydelse förekommer, såvida inte naturvårds-skäl eller andra allmänna skäl talar häremot". Detta är verkligen att ynda på lagen! I den sags att man kan meddela undantag när det "föreligger särskilda skäl". Naturvårdsverket kastar om bevisbördan. Och man vill och med accepterar några leder inom de sk vildmarksområdena med argumentet att stora områden då blir fria från nöjestråfik!

Självfallet bör regeringen inte acceptera naturvårdsverkets förslag vad avser skoterleder. Det kan synas ogilt mot alla skoteråkare som gärna vill njuta av fjällnatur, fiska och koppla av. Hela fjällområdet omfattas dock inte av förbud. Det finns stora områden som skulle gå att utnyttja - inte minst om en del av de medel som naturvårdsverket tänker sig för ledbyggnad inom förbudsområdena, stället sattes in på leder utanför dessa. Fritids- och nöjestråfik med snöskoter bör på så sätt kunna förekomma i för friluftsliv och fiska attraktiva områden. Men just i förbudsområdena föreligger en klar måkonflikt. Här står riksintressen mot lokala intressen, och kommande generationers intressen mot dagens befolkning. Nöjestråfik med snöskoter måste hållas utanför förbudsområdena.

Det är regering och riksdag som måste ge naturvårdsverket möjlighet att hävda de intressen som lagen skulle tillgodose. Verkets förslag är präglad av maktlöshet och pekar på ett klart behov av uppbackning från de politiska beslutfattarna.

Vad bör då regering och naturvårdsverk göra? Regeringen bör ge naturvårdsverket i uppdrag att samråd med länsstyrelserna utarbeta förslag till skoterleder i för nöjesäktning attraktiva områden utanför förbudsområdena. Skoterleder inom förbudsområdena bör inrättas endast där undantagen för nyttokörning får viss omfattning. Någon nöjesäktning ska inte förekomma. För att tillgodose möjligheter att ta sig in i förbudsområden för människor som inte själva kan göra det till fots eller på skidor bör på inrättade skoterleder taxitrafik medges. Snöskotern får härvid funktionen av ett kollektivt trafikmedel.

Det är inte fråga om att ändra på lagen från 1976. Endast ett tillämpa den i lagstiftarens anda. Regering och riksdag får inte låta sig bli överkörda och måste ge naturvårdsverket uppbackning.

INGEMUND HAGG

Komplement om skoterlederna

I min hövartikel i DN den 31 juli med rubriken "Nej till 200 mil skoterleder" klipptes i sista stund en del av argumenteringen bort för att korta artikeln. Detta skedde utan kontakt med mig. En del av mina slutsatser blev därigenom hängande i luften. För att i någon mån undanröja dessa brister har jag skrivit detta komplement.

1) Ansvaret för att naturvårdsverket föreslår skoterleder i förbudsområdena måste till en del falla på regeringen eftersom denna gav verket i uppdrag att se över möjligheterna att undanta särskilda skoterleder i dessa områden. Min synpunkt här är att regeringen då förmodligen inte insåg konsekvenserna nämligen att naturvårdsverket inte skulle kunna stå emot regionala och lokala påtryckningar som tagit fasta på denna möjlighet till leder.

2) Förbudsområdena motsvarar i stort sett de obrutna fjällområden. De ska undantas från ytterligare tyngre exploatering samt även från lättare exploatering som skulle störa områdenas karaktär av vildmark. Naturvårdsverket och planverket tockor 1975 detta: "Som huvudsak bör gälla att åtgärder som kan förändra eller påverka områdets karaktär inte ska få företagas inom ett obrutet område". Min poäng är att även om karaktären skulle vara förenlig med dagens trafikintensitet så är den det inte med en växande snöskotertrafik utöver de förslagna lederna. Och det är de stora blådet att tro att man i en framtid kan stänga leder för nöjestråfik. En viss framsynighet måste krävas.

3) Man bör tillse att man får en viss parallellitet i utvecklingen i Finland, Norge och Sverige i fråga om reglering av snöskotertrafiken - det rör sig ju om länder med ett gemensamt fjällområde. Om det i Finland går att få fram en lagstiftning som bygger på att det ska krävas tillstånd efter behovsprövning för att få köra snöskoter och om det i Norge går att starkt begränsa skoterledandet till nyttrafik, borde man tro att större skoterledande - en någorlunda restriktiv linje vore angelägen och möjlig även i tillämpningen av den svenska lagen inom förbudsområdena.

INGEMUND HAGG

770805

DN